Hei Marja,

Palaan siihen lakivaliokunnan vastinekuulemisessa esitettyyn kysymykseen ilmaisun ”ei selvästi ylitä sitä, mitä voidaan pitää hyväksyttävänä” soveltamiskäytännöstä, jota lupasin selvittää.

Ilmaisua ”ei selvästi ylitä sitä, mitä voidaan pitää hyväksyttävänä” on käytetty RL:n 24:8.3:ssa sekä 24:9.3:ssa ja 24:9.4:ssa.

Oikeuskäytännössä tapauksessa KKO:2007:70 on ollut arvioitava kunnianloukkausta koskevan säännöksen osalta (tuolloin 24:9.2, joka vastaa nykyistä 24:9.3:a) kysymys siitä, olivatko viesteihin sisältyneet ilmaisut halventavia ja ylittivätkö ne selvästi sellaisen toiminnan arvostelun, jota voitiin pitää hyväksyttävänä.

Yksityiselämää loukkaavasta tiedon levittämisestä on verrattain paljon oikeuskäytäntöä ja punninnassa on tyypillisesti kyse nimenomaan sääntelyn suhteesta sananvapauteen. Rangaistussäännöstä uudistettiin vuonna 2013, missä yhteydessä säännöksen 3 momenttiin lisättiin uusi ennen kaikkea sananvapautta koskeva rajoitussäännös (ks. HE 19/2013 vp). Sananvapaudesta on myös laaja EIT:n oikeuskäytäntö, johon myös em. sääntelyn tarkistus perustui.

Yleisesti voidaan siis todeta, että sananvapauteen liittyvää punnintaa tehdään lainkäytössä nykyäänkin eikä ehdotetun tyyppisen sääntelytekniikankaan tiedetä aiheuttaneen soveltamisongelmia.

Toisaalta on selvää, että oikeuttamisperusteita ei voida kuvata säännöksessä tyhjentävästi, mitä korostetaan myös hallituksen esityksessä. Tällaista säännöstä ei yleensäkään ole mahdollista muotoilla kovin tarkkarajaisesti, vaan kysymys voi olla lähinnä punnintasäännöksestä (ks. myös HE 19/2013 vp s. 42/II, jossa kuvataan, miksi punnintasäännös voi rikosoikeudessakin olla poikkeuksellisesti tarpeen). Perusoikeuksien kuten omaisuudensuojan ja sananvapauden välinen punninta on tehtävä tapauskohtaisesti. (HE 49/2018 vp s. 91: "Liikesalaisuuden hankkiminen, käyttäminen ja ilmaiseminen voisi olla oikeutettua myös muissa tilanteissa kuin pykälässä mainituissa tilanteissa. Pykälässä ehdotettu sääntely ei näin ollen ole tyhjentävää.")

Yst.terv.
Paula

Paula Laine-Nordström
Hallitussihteeri
Innovaatiot ja yritysrahoitus -osasto/
Osaaminen, innovaatiot ja uudistuminen
Työ- ja elinkeinoministeriö
PL 32, 00023 Valtioneuvosto
Käynti: Aleksanterinkatu 4, Helsinki
Puhelin 029 504 7110
Matkapuhelin 050 911 6098
paula.laine-nordstrom@tem.fi